

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва
Факультет менеджменту і економіки
Кафедра маркетингу, підприємництва і організації виробництва

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни
«ПРОЕКТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)
Галузь знань – **07 «Управління та адміністрування»**
Спеціальність – **073 «Менеджмент»**

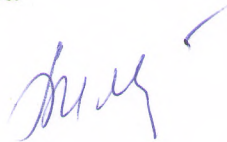
Харків 2019

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Ульянченко О.В., доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НААН України.

Обговорено та рекомендовано до видання вченою радою факультету менеджменту і економіки (протокол № 1 від «28» серпня 2019 р.)

Завідувач кафедри маркетингу, підприємництва
і організації виробництва,
к.е.н, доцент

Т. БІЛОУСЬКО

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Проектний менеджмент» складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 073 «Менеджмент».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система загальних принципів і підходів наукового пізнання, що пов'язані з ефективним управлінням процесом розроблення, упровадження та комерціалізації проектів з узгодженням відповідних управлінських рішень із системою операційного, маркетингового, фінансового і кадрового менеджменту.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 годин / 6 кредитів ECTS.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Концептуальні основи проектного менеджменту.
2. Організація та функції проектного менеджменту.
3. Підсистеми проектного менеджменту.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Проектний менеджмент» є формування у майбутніх науковців належних теоретичних знань та практичних умінь і навичок застосування інструментарію розробки та реалізації універсальних проектів для досягнення ефективного функціонування й розвитку галузей національного господарства.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є теоретична підготовка здобувачів з питань:

- освоєння теоретичних основ формування і реалізації проектів, вивчення особливостей забезпечення життєздатності циклу проектів в умовах внутрішньої і зовнішньої конкуренції;
- розробка і послідовна реалізація проектів;
- уміння визначати критичні точки проекту, визначати ризик на кожній стадії проекту з метою ефективного виконання проекту.

1.3. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі набувають такі компетентності:

загальні (універсальні):

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- комплексність у використанні інформаційних та комунікаційних

технологій.

- здатність генерувати нові науково-теоретичні та практично спрямовані ідеї (креативність). Комплексність у прийнятті обґрунтованих рішень;
- комплексність у розробці та реалізації наукових проектів та програм.

спеціальні (фахові):

- комплексність у проведенні досліджень у галузі управління та адміністрування;
- комплексність у виявленні, постановці та вирішенні наукових задач та проблем у галузі управління та адміністрування;
- здатність брати участь у критичному діалозі;
- комплексність у набутті та розумінні значного обсягу сучасних науково-теоретичних знань у галузі управління та адміністрування та суміжних з ним сферах гуманітарних наук.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми здобувачі набувають:

програмні результати навчання:

- знання та розуміння основних теоретичних понять у галузі інформаційних технологій та інформаційних систем. Знання методик та алгоритмів обробки великих масивів даних за допомогою інформаційних технологій. Вміння та навички використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, застосовувати інформаційні технології для обробки та аналізу результатів експериментальних досліджень та їх представлення;
- знання основних понять математичної статистики та математичних методів моделювання. Вміння та навички застосовувати методи математичної обробки експериментальних даних та оцінки їх точності та достовірності;
- вміння та навички генерувати власні ідеї та приймати обґрунтовані рішення;
- знання, вміння та навички розробляти та реалізовувати наукові проекти і програми в галузі управління та адміністрування;
- вміння та навички брати участь у критичному діалозі. Вміння та навички зацікавити результатами дослідження в галузі управління та адміністрування.

програмні результати наукової роботи:

- участь у виконанні бюджетних, госпдоговірних та ініціативних науково-дослідних робіт (тем);
- участь з доповідями на конференціях, семінарах, форумах;
- впровадження результатів дослідження у виробництво та навчальний процес;
- підготовка і публічний захист дисертації на засіданні спеціалізованої вченої ради.

Міждисциплінарні зв'язки – вивчення дисципліни базується на знаннях мікроекономіки, економіки підприємства, маркетингу, менеджменту та інших професійно-орієнтованих дисциплін.

Дисципліна та її розділи, що передують вивченню дисципліни:

1. Філософія. 2. Інформаційні технології у наукових дослідженнях.

*Дисципліна та її розділи, у яких використовують матеріали дисципліни:
Захист дисертаційної роботи.*

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1. Концептуальні основи проектного менеджменту

Тема 1. Концепція, загальна характеристика та основи проектного менеджменту

Сутність і передумови розвитку проектного менеджменту, взаємозв'язок проектного менеджменту з управлінням інвестиціями та функціональним менеджментом. Перспективи розвитку проектного менеджменту та основні проблеми його розвитку в Україні. Класифікація базових понять проектного менеджменту. Мета й стратегія проекту. Проектний цикл та структуризація проекту.

Тема 2. Техніко-економічне обґрунтування та бізнес-план проекту

Розробка концепції проекту, характеристика його техніко-економічного обґрунтування. Сутність, завдання та основне призначення бізнес-плану, концепція, мета і його функції. Загальна схема розробки бізнес-плану та інформаційне забезпечення. Оформлення, стиль і презентація бізнес-плану, комп'ютеризація процесу бізнес-планування.

Основні етапи техніко-економічного обґрунтування бізнес-проекту, його структуризація та завдання.

Тема 3. Організаційні структури проектного менеджменту

Загальні принципи побудови організаційних структур проектного менеджменту. Організаційні структури проекту і його зовнішнє оточення. Сучасні методи та засоби організаційного моделювання проектів.

Види організаційних структур залежно від системи взаємовідносин учасників проекту. Функції організаційної структури. Різновиди організаційних структур залежно від характеру впливу зовнішнього середовища.

Тема 4. Організація офісу проекту

Сутність і завдання проектного офісу. Проектування офісу проекту. Основні напрямки роботи проектного офісу. Організація віртуального офісу проекту.

Принципи організації офісу як комплексу робочих місць. Просторово-організаційна сфера офісу проекту. Схема проектування офісу проекту, основні завдання і стратегія.

Модуль 2. Організація та функції проектного менеджменту

Тема 5. Проектне фінансування

Джерела та організаційні форми фінансування проектів. Організація проектного фінансування. Проектна документація.

Джерела коштів фінансування проектів. Організаційні форми проектного

фінансування. Організаційні форми проектних товариств. Основні схеми проектного фінансування. Контроль та здійснення проектного фінансування. Перспективи проектного фінансування в Україні. Організація роботи з документацією проекту.

Тема 6. Маркетинг проекту

Маркетингові дослідження. Розробка стратегії і формування концепції маркетингу. Програма і бюджет маркетингу проекту. Реалізація заходів з маркетингу проекту. Основні принципи проведення маркетингового дослідження. Основні концепції маркетингу. Процес подання бюджету підприємства.

Визначення частки ринку збуту, аналіз можливостей реалізації виробленої і відвантаженої з підприємства продукції, аналіз співвідношення витрат, оцінка поведінки покупців, оцінка поведінки конкурентів.

Тема 7. Експертиза проекту

Поняття і види експертизи проектів. Порядок проведення експертизи проектів. Екологічна експертиза інвестиційних проектів. Оцінка ефективності інвестиційних проектів.

Суть, мета і завдання екологічної експертизи. Форми та види екологічної експертизи. Моніторинг навколишнього середовища. Фінансовий аналіз інвестиційних проектів.

Тема 8. Функції проектного менеджменту

Планування проекту як складова проектного менеджменту. Управління вартістю проекту. Контроль проекту. Завершення проекту.

Планування реалізації проекту. Аналіз можливостей реалізації проекту. Структура розподілу (декомпозиція) робіт WBS. Розробка проектно-кошторисної документації, планування ресурсів, оцінка вартості ресурсів, аналіз вимірювання ефективності, визначення бюджету. Модель планування і контролю проекту, методи аналізу виконання проекту, прогнозування остаточних витрат, звітування і контроль за змінами, завершення проекту.

Модуль 3. Підсистеми проектного менеджменту

Тема 9. Менеджмент якістю проекту

Сучасні концепції управління якістю. Стандартизовані системи менеджменту якості. Забезпеченість функціонування та удосконалення системи менеджменту якості. Сертифікація продукції проекту.

Розробка та впровадження менеджменту якості проекту. Методи і засоби впровадження концепції TQM. Стандартизовані системи менеджменту якості. Соціально значущі функції стандартизації. Вимоги державних стандартів якості України, розподіл стандарту загальних технічних умов. Основні функції ISO, цілі та функції сертифікації.

Тема 10. Управління роботами за проектом

Сутність робіт, взаємозалежність їх обсягів, тривалості й вартості. Методичні підходи до оцінки стану і ходу виконання робіт. Раціоналізація часу виконання робіт за проектом. Управління продуктивністю праці за проектом та форми її контролю.

Основні процеси проектного менеджменту за змістом проекту. Залежність витрат проекту від його тривалості. Розробка основного плану, вимірювання ходу роботи, порівняння плану і фактичних результатів. Оцінка та моніторинг часу виконання робіт, вимірювання рівня технічного виконання, прогнозування вартості проекту. Управління власною діяльністю і використанням часу, склад та аналіз факторів утрат часу, скорочення часу виконання робіт. Причини скорочення тривалості проекту, методи скорочення часу виконання проекту.

Тема 11. Управління ресурсами проекту

Основи управління ресурсами проекту. Основні принципи планування ресурсів проекту. Управління закупками ресурсів. Управління запасами. Сучасні методи управління матеріально-технічним забезпеченням.

Джерела ресурсного забезпечення проекту і їх вибір, планування витрат, оптимізація недостатньої кількості ресурсів, поняття і порядок складання проектного бюджету. Методологічні принципи планування, оцінка і планування ресурсів, характеристика ресурсних гістограм, моделювання і календарне планування ресурсів. Правове регулювання закупок, їх основні завдання. Ефективність управління запасами, її параметри. Матеріальні запаси та їх види.

Тема 12. Управління командою проекту

Формування і розвиток команди. Організація ефективної діяльності команди. Управління персоналом команди. Соціально-психологічні аспекти управління персоналом.

Ознаки, склад та стадії життєвого циклу команди проекту. Вибір проектною команди, її види. Формування морального кодексу взаємостосунків співробітників (розробка філософії організації, що регламентує внутрішньо підприємницькі правила взаємостосунків), ефективні соціальні методи дії, раціональні психологічні методи дії колективів.

Тема 13. Управління проектними ризиками

Поняття ризику та невизначеності, сутність проектного ризику. Причини виникнення та класифікація проектних ризиків. Управління проектними ризиками.

Класифікація проектних ризиків та причини їх виникнення. Суть і основні принципи управління проектними ризиками, методи їх аналізу. Способи зниження проектних ризиків, розподіл ризиків між учасниками проекту.

Тема 14. Управління комунікаціями проекту

Основні положення управління комунікаціями проекту. Інформаційні

технології проектного менеджменту. Інтегровані інформаційні системи підтримки прийнятих рішень.

Організація ефективного проектного менеджменту, як головного джерела її розвитку в умовах технічного процесу та посилення конкуренції. Інформаційний обмін в організації. Автоматизація проектного менеджменту, системи підтримки прийняття рішень.

Тема 15. Програмне забезпечення процесу у проектному менеджменті

Ретроспектива розвитку автоматичних систем у проектному менеджменті. Структурні елементи і можливості автоматизованих систем проектного менеджменту. Програмне забезпечення у проектному менеджменті.

Універсальні системи проектного менеджменту, представлені на ринку, що забезпечують основний набір функціональних можливостей. Основні вимоги, які ставлять перед програмним забезпеченням проектного менеджменту. Інші системи проектного менеджменту.

3. Рекомендована література

Основна

1. Управління проектами : навч. посібник / за ред. О. В. Ульянченка, П. Ф. Цигікала. Х. : ХНАУ ім. В. В. Докучаєва, 2010. 522 с.
2. Ульянченко О.В., Петренко О.Я., Цигікал П.Ф. Управління проектами : навч. Посіб. Х.: ХНАУ, 2019. 120 с.
3. Батенко Л. П., Загородніх О. А., Ліщинська В. В. Управління проектами : навч. Посібник. К. : КНЕУ, 2003. – 231 с.
4. Гонтарева І. В. Управління проектами : підручник. ХНАУ. Х. : Вид-во ХНЕУ, 2011. 444 с.
5. Гудзь О. Є., Рубцов В. С. Мистецтво бізнесу або управління бізнесовими проектами : навч. посіб. К. : Планета людей, 2006. 159 с.
6. Кобиляцький Л.С. Управління проектами : навч. Посібник. К. : МАУП, 2002. 200 с.
7. Ноздріна Л. В., Яшук В. І., Полота О. І. Управління проектами : підручник / за заг. ред. Л. В. Ноздріної. К. : ЦНЛ, 2010. 432 с.
8. Верба В. А., Батенко Л. П., Гребешкова О. М. та ін. Проектний менеджмент : просто про складне : навч. посібник / за заг. ред. В. А. Верби. К. : КНЕУ, 2009. 299 с.
9. Рач В. А. Россошанська О. В., Медведєва О. М. Управління проектами : практичні аспекти реалізації стратегій регіонального розвитку : навч. посіб. / за ред. В. А. Рача. К. : «К.І.С.», 2010. 276 с.
10. Тарасюк Г. М. Управління проектами : навч. посібник для студентів ВНЗ. 4-те вид. К. : Каравела, 2012. 320 с.
11. Тянь Р. Б., Холод Б. І., Ткаченко В. А. Управління проектами : підручник. К. ЦНЛ, 2003. 224 с.

Додаткова

1. Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку) [М. В. Присяжнюк, М. В. Зубець, П. Т. Саблук та ін.] ; за ред. М. В. Присяжнюка, М. В. Зубця, П. Т. Саблука, В. Я. Месель-Веселяка, М. М. Федорова. К. : ННЦ «ІАЕ», 2011. – 1008 с.
2. Андрійчук В. Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу : підручник. К. : КНЕУ, 2013. 779 с.
3. Андрійчук В. Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств : теорія, методика, аналіз : моногр. Вид. 2-ге, без змін. К. : КНЕУ, 2006. 292 с.
4. Бізнес-план розвитку сільськогосподарського підприємства : навч. посіб. / [В. І. Дробот, В. П. Мартьянов, М. Ф. Соловйов та ін.]. К. : Мета, 2003. – 336 с.
5. Бізнес-планування. Складання технологічних карт і визначення витрат на вирощування сільськогосподарських культур : посібник / [В. П. Мартьянов, А. В. Македонський, М. Ф. Соловйов та ін.]. Х. : ХНАУ, 2005. 135 с.
6. Бизнес-план инвестиционного проекта : отечественный и зарубежный опыт. Современная практика : учеб. пособие / под ред. В. М. Попова, С. И. Ляпунова. М. : Финансы и статистика, 2001. 672 с.
7. Бушуев С. Д. Морозов В. В. Динамічне лідерство в управлінні проектами : моногр. *Українська асоціація управління проектами*. 2-е вид. К., 2000. 312 с.
8. Бушуев С. Д. Бушуева Н. С. Управление проектами. Основы профессиональных знаний и система оценки компетенции проектных менеджеров. К. ІРІДУМ, 2006. 208 с.
9. Гудзь О. Є., Муриксина Т. Л., Рубцов В. С. Джерела фінансування власних бізнесових проектів : навч. посіб. К. : Планета людей, 2003. 116 с.
10. Гудзь О. Є., Рубцов В. С. Управління ризиками при реалізації власних бізнесових проектів (Ризик-менеджмент у малому та середньому бізнесі) : навч. посіб. К. : Планета людей, 2003. 88 с.
11. Гуков Я. С., Сидорчук О. В. Управління проектами агровиробничих систем : означення наукового напрямку. *Вісник аграрної науки*. 2006. № 8. С. 57–60.
12. Інноваційні агротехнології : моногр. / Д. І. Мазоренко та ін. ; за ред. Д. І. Мазоренка, Г. Є. Мазнева ; Харк. нац. техн. ун-т сіл. госп-ва ім. П. Василенка, Н.-д. лаб. «Обґрунтування інновац. агротехнологій». Х. : ХНТУСГ, 2007. 385 с.
13. Інноваційні бізнес-пропозиції, що рекомендуються науковими установами УААН для використання в агропромисловому виробництві : [зб. заверш. інновац. розробок інститутів УААН] / за ред. В. П. Ситника. К. : ННЦ «ІАЕ», 2008. – 98 с.
14. Керівництво з управління інноваційними проектами і програмами організацій : моногр. / Переклад на українську мову за ред. проф. Ф. О. Ярошенка. К. : Новий друк, 2010. 160 с.
15. Кернасюк Ю. В. Методичні рекомендації із розробки бізнес-проектів

організації біоенергетичної переробки органічних відходів в скотарстві. Кіровоград : Кіровоградський інститут АПВ НААН України, 2011. 50 с.

16. Кучер А. В., Кучер Л. Ю. Бізнес-план проекту реконструкції молочнотоварної ферми на 800 корів. Харк. нац. аграр. ун-т. Х. : ФОП Федорко М. Ю., 2013. – 76 с.

17. Кисіль М. І., Кропивко М. М. Методичні рекомендації з розроблення інвестиційних проектів молочних ферм в особистих селянських господарствах. К. : ННЦ «ІАЕ», 2013. 25 с.

18. Методи та практика оцінки інвестиційних проектів бюджетних установ / за ред. М. І. Кісіля, О. В. Захарчука, М. М. Кропивка. К. : Алефа, 2011. 217 с.

19. Нефедов Б. А., Чеботарь Ю. М., Эйдис А. Л. Управление проектами в АПК. М. : ФГУП «Росинформагротех», 2007. 296 с.

20. Саблук П. Т., Коденська М. Ю. Концептуальні засади розробки і реалізації інвестиційних програм в аграрно-промисловому виробництві. К. : ННЦ «ІАЕ», 2012. 46 с.

21. Бушуєв С. Д. Словник-довідник з питань управління проектами. К. : Ділова Україна, 2001. 640 с.

22. Управління інноваційними проектами та програмами. Методологія : стандарт Міністерства фінансів України. 2010. 44 с.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main/a>.
2. Наукова періодика України ; Нац. бібл. України ім. В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>.
3. Научная электронная библиотека. URL : <http://elibrary.ru/defaultx.asp>.
4. Національні проекти в стратегії економічної модернізації України URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1111/>.
5. Національні проекти для України [Електронний ресурс] : аналітична доповідь ; за ред. Я. А. Жаліла. – К. : НІСД, 2010. 37 с. URL: old.niss.gov.ua/book/Nac_proekt.pdf.
6. Офіційний веб-сайт Всеукраїнського наукового журналу «Економіка України» URL : <http://www.economukraine.com.ua>.
7. Офіційний веб-сайт Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України URL: <http://www.ukrproject.gov.ua/>.
8. Офіційний веб-сайт Міжнародного науково-виробничого журналу «Економіка АПК» URL: <http://eaprk.org.ua/>.
9. Офіційний веб-сайт Української асоціації управління проектами URL: <http://upma.kiev.ua/index.php?lang=ukrainian>.
10. Офіційний веб-сайт Українського клубу аграрного бізнесу URL : <http://www.agribusiness.kiev.ua/>.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен.

5. Засоби діагностики успішності навчання. Система оцінювання результатів успішності засвоєння знань, вмінь, комунікацій, автономності та відповідальності здобувачів включає поточний та модульний контроль результатів навчання.

Поточний контроль здійснюється у формі: усне опитування; фронтальне опитування; індивідуальне опитування; письмові контрольні роботи; тестування.

Підсумковий модульний контроль (екзамен) – форма оцінки підсумкового засвоєння здобувачами теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід. Завданням підсумкового контролю знань є перевірка розуміння здобувачем програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими темами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу на екзамені оцінюється рівень засвоєння здобувачем компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами.